

SISTEMUL DE INFORMAȚII SCHENGEN

GHID DE EXERCITARE A DREPTULUI DE ACCES

I. INTRODUCERE - SISTEMUL DE INFORMAȚII SCHENGEN DE A DOUA GENERAȚIE (SIS II)

SIS II este un sistem IT de mari dimensiuni, constituit ca măsură compensatorie la decizia de eliminare a controalelor la frontierele interne și are drept scop asigurarea unui grad ridicat de securitate în spațiul de libertate, securitate și justiție al Uniunii Europene, inclusiv menținerea securității și politicilor publice, precum și asigurarea unui climat de siguranță pe teritoriul Statelor Membre. SIS II este deja implementat în toate Statele Membre, mai puțin în Cipru, Croația și Irlanda¹, precum și în Statele Asociate: Islanda, Norvegia, Elveția și Liechtenstein.

SIS II este un sistem informatic care permite autorităților naționale de aplicare a legii, celor judiciare și administrative să îndeplinească sarcinile ce le revin prin furnizarea de informații relevante. Agențiile europene EUROPOL și EUROJUST beneficiază de asemenea de acces limitat la sistem.

Categorii de informații prelucrate

SIS II înglobează două mari categorii de informații sub forma semnalărilor, în primul rând cele referitoare la *persoane* – căutate fie pentru a fi arestate, fie ca dispărute, fie în scopul unei proceduri judiciare, fie pentru controale discrete sau specifice, sau ca terți cărora li se interzice accesul sau șederea în spațiul Schengen, iar în al doilea rând, cele referitoare la *obiecte* – vehicule, documente de călătorie, carduri bancare, fie în scopul indisponibilizării, fie pentru folosirea ca probe, sau în vederea efectuării de controale discrete sau specifice.

Baza legală

În funcție de tipul de semnalare, SIS II se bazează, din punct de vedere legislativ, fie pe Regulamentul (EC) 1987/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 Decembrie 2006 privind instituirea, funcționarea și utilizarea Sistemului de Informații

¹Informație actualizată în iulie 2015. Deși sunt conectate la SIS, Bulgaria și România mai au încă frontiere interne. Marea Britanie are acces la SIS, mai puțin la semnalările privind refuzul accesului în spațiul Schengen.

Schengen de a doua generație în ceea ce privește semnalările care se încadrează la Titlul IV al Tratatului de instituire a Comunității Europene (fostul pilon I) ² fie pe Decizia Consiliului 2007/533/JHA din 12 iunie 2007 privind înființarea, funcționarea și utilizarea Sistemului de Informații Schengen de a doua generație (SIS II) în ceea ce privește procedurile care se încadrează la Titlul VI al Tratatului de instituire a Comunității Europene (fostul pilon III)³.

Categorii de date personale prelucrate

Atunci când o semnalare se referă la o persoană, informația din sistem trebuie să includă întotdeauna nume, prenume, alias, sex, o referință la decizia care stă la baza creării semnalării și acțiunea de urmat. În cazul în care astfel de informații sunt disponibile, semnalarea poate conține date referitoare la caracteristici fizice specifice și obiective, care nu sunt supuse modificării, locul și data nașterii, fotografiile, amprente, cetățenie (cetățenii), precum și mențiuni dacă persoana este înarmată, violentă, dacă a evadat, motivul semnalării, autoritatea emitentă a acesteia, legături cu alte semnalări din SIS II, în conformitate cu Articolul 37 din Regulamentul SIS II sau cu Articolul 52 din Decizia SIS II.

Arhitectura sistemului

SIS II este compus din:

- un sistem central ("Central SIS II");
- un sistem național ("N.SIS II") în fiecare Stat Membru (sistemul național de informații care va comunica cu Sistemul SIS II Central);
- o infrastructură de comunicații între sistemul central și sistemele naționale care oferă o rețea virtuală criptată dedicată SIS II și schimbului de informații între autoritățile competente să schimbe informații suplimentare * (Birourile SIRENE)⁴.

²Denumit în continuare 'Regulamentul SIS II'.

³Denumită în continuare Decizia SIS II.

⁴Datele din SIS II sunt introduse, actualizate, șterse și căutate prin intermediul diferitelor sisteme naționale. Sistemul central, care îndeplinește funcții de monitorizare tehnică și administrare a datelor, este situat în Strasbourg (Franța). Acesta asigură serviciile pentru introducerea și procesarea datelor în SIS II. Un sistem central de rezervă (backup system) capabil să preia toate funcționalitățile sistemului central principal în caz de necesitate, este situat lângă Salzburg (Austria). Fiecare SM este responsabil pentru înființarea, operaționalizarea și administrarea propriului sistem național și pentru conectarea acestuia la sistemul central. La nivel național, este instituit un centru național SIS II (Centrul N.SIS II) care este responsabil la nivel central pentru proiectul național SIS II. Această autoritate este responsabilă pentru funcționarea și securitatea propriului sistem național.

II. DREPTURILE PERSOANELOR ALE CĂROR DATE SUNT PRELUCRATE IN SIS II

În concordanță cu principiile care guvernează protecția datelor cu caracter personal, tuturor persoanelor ale căror date sunt prelucrate în SIS II le sunt recunoscute drepturi specifice⁵ menționate anterior în Decizia și Regulamentul SIS II.

În principal acestea sunt:

- dreptul de acces la datele care îi vizează stocate în SIS II;
- dreptul de intervenție asupra datelor incorecte ori ștergerea lor atunci când acestea au fost stocate în mod ilegal;
- dreptul de a înainta plângere în fața instanțelor sau a autorităților competente pentru a obține corectarea datelor, ștergerea lor sau compensații.⁶

Orice persoană vizată își poate exercita aceste drepturi și se poate adresa autorităților competente din orice stat membru Schengen. Acest lucru este posibil datorită faptului că toate bazele de date naționale (N.SIS II) sunt copii ale bazei de date centrale (CS.SIS)⁷. Astfel, aceste drepturi pot fi exercitate în orice stat membru Schengen indiferent de statul care a emis semnalarea respectivă.

Când o persoană își exercită dreptul de acces, dreptul de a solicita corectarea datelor incorecte sau ștergerea celor stocate fără drept, răspunsul din partea autorităților este supus unei limite temporale. Astfel, persoanele vor fi informate cât mai repede și, în toate cazurile, nu mai târziu de 60 de zile de la depunerea cererii de acces, sau înaintea acestui termen, dacă legislația națională prevede astfel⁸.

De asemenea, solicitantul va fi informat în legătură cu activitățile întreprinse ca urmare a cererii sale de corectare sau ștergere a datelor cât mai curând posibil și, în toate cazurile, nu mai târziu de 3 luni de la depunerea solicitării, sau înaintea acestui termen, dacă legislația națională prevede astfel⁹.

II.1 DREPTUL DE ACCES

Dreptul de acces reprezintă posibilitatea oricărei persoane de a se informa despre datele referitoare la propria persoană stocate în fișiere conform legislației naționale. Acesta este un

⁵ Vezi în special Art. 41 din Regulamentul SIS II și 58 din Decizia SIS II

⁶ Vezi Art. 43 din Regulamentul SIS II și art. 59 din Decizia SIS II .

⁷ Vezi Art.4(1)(b) din Regulamentul și Decizia SIS II

⁸ Vezi Art.41(6) din Regulamentul SIS II și 58(6) din Decizia SIS II

⁹ Vezi Art.41(7) din Regulamentul SIS II și 58(7) din Decizia SIS II

principiu fundamental în domeniul protecției datelor cu caracter personal prin care se acordă posibilitatea persoanei vizate de a avea control asupra datelor sale personale stocate de către terți.

Acest drept este expres prevăzut în art. 41 din Regulamentul SIS II și în art. 58 din Decizia SIS II¹⁰.

Dreptul de acces este exercitat în conformitate cu legile statului membru pe teritoriul căruia este depusă cererea. Procedurile diferă de la un stat la altul, ca și regulile privind comunicarea datelor către solicitant. Când un stat membru primește o cerere de acces referitoare la o semnalare care nu este emisă de către autoritățile proprii, acel stat trebuie să ofere statului emitent oportunitatea de a-și exprima poziția referitoare la dezvăluirea datelor solicitate petiționarului¹¹.

Informația nu va fi dezvăluită persoanei vizate dacă aceasta este esențială pentru îndeplinirea sarcinilor legale referitoare la semnalare sau se pot prejudicia drepturile și libertățile altor persoane.

De asemenea, în prezent există două tipuri de sisteme care guvernează dreptul de acces la datele cu caracter personal prelucrate de către autoritățile de aplicare a legii și deci aplicabile și datelor din SIS. În unele state membre dreptul de acces este direct, în altele este indirect.

II.1.1 Accesul direct

În acest caz persoana interesată adresează solicitarea direct autorităților care prelucrează datele (poliția, jandarmeria, vama etc.). Dacă legea națională permite, solicitantului i se pot dezvălui datele cerute.

II.1.2. Accesul indirect

În acest caz persoana interesată înaintează o cerere de acces autorității naționale de protecție a datelor cu caracter personal din statul în care a fost depusă cererea. Autoritatea de protecție a datelor face verificările necesare pentru a rezolva solicitarea și răspunde solicitantului.

II.2. Dreptul de corectare și ștergere a datelor

Pe lângă dreptul de acces, există și dreptul de a obține corectarea datelor inexacte sau incomplete și dreptul de a solicita ștergerea datelor stocate ilegal (Art.41(5) din Regulamentul SIS II și art. 58(5) din Decizia SIS II). Conform cadrului legislativ al

¹⁰Ambele articole precizează: „Dreptul oricărei persoane de a avea acces la datele introduse în SIS II care o privesc, în conformitate cu prezentul regulament, se exercită în conformitate cu legislația statului membru față de care persoana respectivă invocă acest drept.”

¹¹Vezi art. 41(3) din Regulamentul SIS II și art. 58(3) din Decizia SIS II

Schengen doar statul membru responsabil cu emiterea unei semnalări în SIS o poate modifica sau șterge. (Vezi art. 34(2) din Regulamentul SIS II și art. 49(2) din Decizia SIS II).

Dacă cererea este înregistrată într-un stat membru care nu a emis semnalarea, autoritățile competente ale statelor membre vizate cooperează pentru rezolvarea cererii prin schimb de informații și făcând verificările necesare.

Solicitantul ar trebui să pună la dispoziție motivele pentru corectarea sau ștergerea datelor și să colecteze orice informații referitoare la acest demers.

II.3. Dreptul de a înainta plângere autorității de protecție a datelor cu caracter personal ori instanței

Art. 43 din Regulamentul SIS II respectiv art. 59 din Decizia SIS II reglementează pârghiile legale accesibile persoanelor ale căror cereri nu au fost rezolvate. Orice persoană poate înainta plângere instanței ori autorităților competente în virtutea legislației oricărui stat membru pentru a accesa, corecta, șterge ori pentru a obține informații sau compensații în legătură cu o semnalare referitoare la propria persoană.

În cazul în care sunt nevoite să rezolve o solicitare care implică un element transfrontalier, autoritățile de protecție a datelor cu caracter personal ar trebui să coopereze pentru a garanta drepturile persoanelor vizate.